

ĐỒNG BÀO KHMER THỊ XÃ VINH CHÂU

Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa trang phục truyền thống

SÓC CA

Vinh Châu là thị xã ven biển của tỉnh Sóc Trăng, có 43km chiều dài bờ biển, với tổng diện tích tự nhiên trên 473km², dân số 165.687 người, trong đó có 3 dân tộc Kinh, Khmer, Hoa cùng chung sống đan xen, đoàn kết, yêu thương giúp đỡ lẫn nhau. Vinh Châu đang phát triển mạnh, toàn diện về mọi mặt kinh tế, văn hóa - xã hội, quốc phòng - an ninh, xứng đáng là đô thị văn minh, hiện đại của vùng và của cả Đồng bằng Sông Cửu Long.

Với đồng bào Khmer Sóc Trăng nói chung và đồng bào Khmer thị xã Vinh Châu nói riêng, trang phục không chỉ để tạo nét đẹp, duyên dáng, kiêu sa, trang trọng, tôn nghiêm mà còn thể hiện tính thẩm mỹ, tín ngưỡng và tâm linh. Em Thạch Thị Chanh Na, học sinh lớp 12A1, Trường PTTH dân tộc nội trú thị xã Vinh Châu tự hào chia sẻ: “Em rất thích mặc trang phục truyền thống của người Khmer, bởi nó rất đẹp, được thiết kế rất cầu kỳ, gam màu sắc sỡ, tinh tế, tạo nên vẻ đẹp của người phụ nữ Khmer và không thể hòa lẫn vào đâu được”.

Trang phục ngày cưới của đồng bào Khmer

Chị Sơn Thị Sà Phai, chủ cơ sở cho thuê đồ cưới, tại khóm II, phường I, thị xã Vinh Châu phấn khởi nói: “Người phụ nữ Khmer rất xinh tươi và quyến rũ khi vận lên mình bộ trang phục tầm vông, phối với chiếc xăm pốt (váy), còn những thanh niên trai tráng thì dùng áo ngắn cổ đứng, xẻ đằng trước, cài khuy và chiếc xà rồng truyền thống.. Từ khi còn nhỏ, người Khmer đã được khoác lên mình bộ trang phục truyền thống để tham gia hội hè, lễ, Tết. Không những thế, trang phục truyền thống còn theo những nghệ sỹ, nghệ nhân lên sân khấu biểu diễn, đặc biệt là đến ngày trọng đại của mỗi đời người, trang phục truyền thống lại tiếp tục gắn kết cho tình cảm lứa

đôi thật chặt bền lâu và hạnh phúc suốt đời”.

Tuy nhiên, trong cuộc sống thời hội nhập, đồng bào Khmer Vinh Châu làm mới các bộ trang phục của mình, từ trang phục trong sinh hoạt thường nhật đến trang phục lễ hội, tang, cưới... vì thế, trang phục truyền thống có phần phai nhạt và mai một. Để hiểu rõ hơn về vấn đề này, chúng tôi tìm đến phường I, thị xã Vinh Châu, nơi có đồng đồng bào Khmer sinh sống. Đây cũng là nơi đồng bào luôn giữ gìn, bảo tồn nét văn hóa của dân tộc mình khá chu đáo, trong đó có giá trị văn hóa trang phục truyền thống. Chùa Cà Săng, thuộc khóm Cà Săng, phường I, thị xã Vinh Châu, là trung tâm sinh hoạt văn hóa cộng đồng, sinh hoạt tín

Trang phục của đồng bào Khmer từ sinh hoạt đời thường đến lễ hội truyền thống.

► ngưỡng, tôn giáo, giao lưu đồng thời cũng là nơi lưu giữ, bảo tồn giá trị văn hóa dân tộc Khmer.

Qua trao đổi với ông Sơn, 84 tuổi, Trưởng Ban quản trị Chùa Cà Săng, chúng tôi được biết: Ngày nay, do quá trình cộng cư với người Kinh, người Hoa lâu dài nên văn hóa của người Khmer nói chung, trang phục nói riêng đã có nhiều biến đổi, mọi người ăn mặc như nhau, không phân biệt được người Kinh, người Hoa hay người Khmer.

“Hiện nay, đồng bào Khmer rất ít mặc trang phục truyền thống, họ chỉ mặc trong các ngày lễ hội, đi chùa, nghe tụng kinh hoặc làm lễ cầu an...” - Ông Sơn nói.

Đúng là đất nước đang trong thời kỳ hội nhập, cuộc sống của người dân ngày một cải thiện và nâng cao, ảnh hưởng đáng kể đến đời sống vật chất và tinh thần của các tầng lớp nhân dân (trong đó có đồng bào Khmer), đặc biệt là giá trị văn hóa trang phục truyền thống. Do đó, cần có những biện pháp hữu hiệu để giữ

gìn, bảo tồn và phát huy trang phục truyền thống. Ông Tăng Sanh, Trưởng Phòng Dân tộc, thị xã Vĩnh Châu đưa ra định hướng: “Để bảo tồn các giá trị văn hóa trang phục truyền thống, trước hết phải đi từ nhận thức, thường xuyên tổ chức các hoạt động tuyên truyền giữ gìn nét văn hóa trong từng hộ gia đình, từng phum, sóc, từng điểm chùa, hoặc thông qua các kênh truyền hình, Đài phát thanh, thông qua các hoạt động nhằm giáo dục thế hệ trẻ thấy được cái hay, cái đẹp trong bộ trang phục truyền thống của dân tộc mình, đồng thời tuyên truyền nếp sống văn hóa lành mạnh trước những hiện tượng văn hóa ngoại lai đang ô ạt trong xã hội hiện đại. Giữ được trang phục truyền thống chính là lưu giữ cái hồn cốt của nền văn hóa dân tộc.

Ông Tăng Sanh nhấn mạnh thêm: còn việc quy định bắt buộc mặc trang phục dân tộc trong các dịp lễ, Tết, hội hè, đám cưới... cũng giúp người dân thấy được ý nghĩa,

vẻ đẹp của trang phục dân tộc, đặc biệt là người có chức sắc trong xã hội, những người lớn tuổi, người có uy tín trong đồng bào Khmer... phải làm gương, qua đó, tạo thói quen cho lớp trẻ noi theo.

Không chỉ dừng lại ở đó, việc bảo tồn trang phục truyền thống còn phải gắn liền với duy trì nghề dệt, sản phẩm dệt thổ cẩm của đồng bào Khmer Vĩnh Châu như: Xà rông, khăn choàng cổ, phong màn cửa... duy trì vùng nguyên liệu, duy trì sản xuất trồng dâu, nuôi tằm lấy sợi hay trồng bông vải, nhuộm màu, sử dụng hoa văn và thiết kế những mẫu sản phẩm theo lối trang trí vừa truyền thống, vừa hiện đại, phù hợp với thị hiếu người tiêu dùng; trưng bày tất cả các mẫu sản phẩm dệt ở các khu, điểm du lịch để thu hút khách tham quan tìm hiểu, đặc biệt là tổ chức các lớp đào tạo dạy nghề, truyền nghề cho các em trong các phum, sóc, để ngành nghề được lưu giữ, nhất là nghề dệt thổ cẩm không bị mai một theo thời gian. ■